

- ۱- بنابر داستان آمرزنده پرده پوش علت خشکسالی چه بود؟ گناهان فراوان مردم
- ۲- فرشته وحی علت مستجاب نشدن دعا ها را چه چیزی عنوان کرد؟ فرد گناهکاری داخل جمعیت بود که توبه نکرده بود.

آمرزنده پرده پوش

مدتها بود که دیگر باران نمی بارید و خشکسالی و قحطی زندگی را سخت کرده بود. مردم که با توجه به هشدارهای پیامبرشان فهمیده بودند همه مشکلات به خاطر گناهان خودشان است، همگی نزد پیامبرشان رفتند:

- ای پیامبر خدا، اگر باران نبارد، همگی از تشنگی و گرسنگی خواهیم مرد؛ چه کنیم؟
- زن و مرد، کوچک و بزرگ و پیر و جوان، همه جمع شوید تا برای درخواست بخشش از خداوند و نماز باران از شهر بیرون برویم ...
- همه در بیابان مشغول مناجات بودند که فرشته وحی نازل شد:
- در میان مردم کسی هست که مرتکب گناهان بزرگی می شود، او هنوز توبه نکرده است. تا او در میان مردم باشد، دعای آنها مستجاب نمی شود.

۳- چرا خداوند فرد گناهکار را به پیامبرش معرفی نکرد؟ به دلیل حفظ آبروی فرد گناهکار

۴- خداوند در قرآن کریم درباره ی بخشش گناهان چه می فرماید؟

گویا خداوند می خواست همه مردم توبه کنند و از گناهان پاک شوند. پیامبر خدا موضوع را با مردم در میان گذاشت.

آن فرد گناهکار لحظات سختی را می گذراند. مردم کنجکاوانه می خواستند بدانند او کیست. اگر بلند می شد و بیرون می رفت، آبرویش پیش همه می رفت و دیگر نمی توانست در آن شهر زندگی کند. احساس کرد خیلی تنهاست. سرش را پایین انداخت و قطره های اشک از چشمانش فرو چکید: خدایا، اکنون فقط تو صدای مرا می شنوی و از دل من آگاهی. خدایا، از تو عذر می خواهم و عهد می کنم که دیگر آن گناهان را تکرار نکنم.

مردم هنوز منتظر بودند فرد گناهکار را ببینند که ناگهان صدای رعد و برق و بارش باران آنها را به خودشان آورد. هیچ کس از بین جمعیت بیرون نرفت، پس آن فرد گناهکار کیست؟ پیامبر خدا همین موضوع را از خداوند پرسید.

— ای پیامبر ما، او دیگر گناهکار نیست. بنده ما توبه کرد و به سوی ما بازگشت.

— خداوندا، او را به من معرفی کن تا حداقل او را بشناسم!

— آن زمان که او گناهکار بود آبرویش را نبردیم، اکنون که بازگشته و دوست و بنده ما شده است

آبرویش را ببریم؟! *

یکی از نام های خداوند بلند مرتبه «غَفَّار» است؛ یعنی بسیار آمرزنده.

خداوند تمامی گناهان هر کسی را که پشیمان شده باشد و بخواهد راه درستکاری و تقوا را در

پیش بگیرد می آمرزد؛ همان طور که در قرآن کریم می فرماید:

بگو: ای بندگانم

که بر خود زیاده روی روا داشته اید

از رحمت خداوند نومید نشوید؛

زیرا خدا همه گناهان را می آمرزد

که او خود آمرزنده مهربان است. * (۵

۵) قُلْ يَا عِبَادِيَ

الَّذِينَ اسْرَفُوا عَلَىٰ اَنْفُسِهِمْ

لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِ

اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا

اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ

۱. سوره زمر، آیه ۵۳ * آیه با ترجمه حفظ شود.

۶- خداوند چه گناهی را می بخشد؟

۷- خداوند در چه صورتی گناهان بنده اش را می بخشد؟

۸- دومورد از آثار بخشیدن خطای دیگران را بنویسید؟

خداوند به همه گناهکاران وعده آمرزش داده است.^۶ (خداوند بخشایشگر، نه تنها خطاهای کوچک، بلکه همه گناهان و حتی اشتباهات متعدّد بندگانش را نیز می‌آمرزد)^۷ فقط کافی است بنده‌ای از کار زشتش پشیمان شود و تصمیم به ترک آن بگیرد و اعمال شایسته انجام دهد (البته روشن است که اگر حق الناس بر عهده کسی باشد، برای توبه کردن، پشیمانی کافی نیست و انسان باید حقوق مردم را جبران کند).^۱ در این صورت خداوند وعده قطعی داده است که حتماً او را می‌بخشد.^۷

و به یقین من آمرزنده کسی هستم که

توبه کند و ایمان بیاورد

و کار شایسته انجام دهد

و سپس هدایت شود.

وَ اِنِّي لَعَفَّارٌ

لِمَنْ تَابَ وَ اَمَنَ

وَ عَمِلَ صَالِحًا

ثُمَّ اهْتَدَى^۲

با توجه به آیات بالا توضیح دهید اگر خداوند عَفَّار نبود، چه اتفاقی

می‌افتاد؟ عَفَّار بودن خدا چه تأثیری در زندگی مردم دارد؟

اگر خداوند عَفَّار نبود انسانها دچار یاس و ناامیدی میشدند و چون امیدی به بخشش نداشتند بیشتر در گناهان

گرفتار میشدند. **انسان‌های الهی**. عَفَّار بودن خدا باعث ایجاد رحمت و افزایش امید در میان مردم میشود.

شاید برای شما هم پیش آمده باشد که به طور اتفاقی یا از روی نادانی کسی حق شما را ضایع کند، یا اینکه نسبت به شما رفتار بدی نشان دهد. در این هنگام، شما چه واکنشی از خودتان نشان داده‌اید؟ برخی از مردم هرگز حاضر نیستند خطاهای دیگران را ببخشند. عده‌ای هم فقط از اشتباهات کوچک دیگران، چشم‌پوشی می‌کنند، اما نمی‌توانند از اشتباهات بزرگ آنان بگذرند.

به نظر شما خداوند کدام گروه از بندگانش را بیشتر دوست دارد؟

خداوند همان‌طور که خود بسیار آمرزنده است، بندگانش را نیز دعوت به بخشش خطاهای دیگران می‌کند. کسانی که دیگران را به خاطر خطاهایشان می‌بخشند در واقع رنگ و بوی این صفت الهی را به خود می‌گیرند.^۱ با گذشت از خطاهای دیگران، نه تنها خداوند خشنود می‌شود، بلکه به سبب آن، خداوند از گناهان ما نیز می‌گذرد و ما را می‌بخشد.^۸

۱. برخی از نمونه‌های حق الناس در درس یازدهم بیان شده است.

۲. سوره طه، آیه ۸۲

۹- پیامبر اکرم (ص) درباره ی عفو و گذشت چه می فرماید؟

۱۰- چه زمانی نباید از خطای دیگران چشم پوشی کنیم؟

... وَ لِيَعْفُوا

وَ لِيَصْفَحُوا

أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ

وَ اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۱

[مؤمنان] باید عفو و گذشت پیشه کنند

و [از یکدیگر] درگذرند.

آیا دوست نمی دارید که خدا هم شما را ببامرزد؟

و خداوند بسیار آمرزنده و مهربان است.*

مهم

در جامعه ای که هیچ کس حاضر به عفو و بخشش خطاهای دیگران

نباشد، چه اتفاقی خواهد افتاد؟ **کینه و نفرت دشمنی میان مردم افزایش می یابد-زندگی کردن در چنین**

با هم کلاسی هایتان گفت و گو کنید و رفتار افراد بخشنده و افراد **جامعه ای بسیار مشکل است.**

بی گذشت را در اتفاقات روزمره زندگی با هم مقایسه کنید.

جواب ۲ خودت را امتحان کن ص ۲۲

عفو و گذشت از خطاهای دیگران، نه تنها موجب خشنودی خداوند می شود و انسان را از

رحمت بیشتر الهی بهره مند می کند، بلکه او را در میان مردم نیز عزیز و سربلند می سازد. بنابراین، کسی که

در هنگام خشم از خطاهای دیگران، با انتقام و تنبیه، خود را آرام می کند، به زیان خودش عمل می کند.

پیامبر اکرم ﷺ می فرماید :

۹ (اهل گذشت باشید، بی تردید عفو و گذشت، بنده را عزیز و سرافراز

می گرداند. پس، از یکدیگر بگذرید تا خداوند شما را عزیز و

سرافراز گرداند. ۲

البته زمانی که فرد خطاکار به اشتباهش پی برده است و از انجام آن پشیمان شده و یا از روی

جهالت و نادانی ظلمی به ما کرده است، گذشت ما موجب اصلاح رفتارش می شود اما توجه داریم که

در مواردی خطاهای دیگران را نباید نادیده گرفت؛ **چشم پوشی از رفتار کسانی که اشتباهات خود را**

نمی پذیرند و تصمیمی برای ترک آنها ندارند، موجب می شود جسارت آنان بیشتر شود و فرصتی برای

اصلاح رفتار خود نیابند. ۱۰

۱. سوره نور، آیه ۲۲ * آیه با ترجمه حفظ شود. ۲. کافی، ج ۲، ص ۱۰۸؛ کنز العمال، ۷۰۱۲

جدول زیر را مانند نمونه کامل کنید:

مواردی که گذشت از خطای دیگران پسندیده است.	مواردی که نباید از خطای افراد چشم پوشی کرد.
فرد خطاکار به اشتباهش پی برده است.	فرد خطاکار به اشتباهش پی نبرده
خطای خودش را قبول دارد	اصلاً کار خودش را خطا نمی داند.
بخشش، باعث راهنمایی او می شود.	بخشش باعث تکرار خطاهایش میشود
بخشش باعث اصلاح رفتار می شود	بخشش، باعث بی ادبی افراد نادان می شود.

گذشت زیبا

محکم و استوار قدم برمی داشت و با گام هایی آرام، بازار کوفه را طی می کرد. اندام ورزیده و چهره آفتاب سوخته اش در کنار زخم شمشیری که از جنگ های قبلی روی صورتش مانده بود، به او ابهت خاصی می بخشید.

در شلوغی بازار، چند نفر با هم مشغول گفت و گو بودند. در این میان،

فردی که کارش خندانن دیگران بود، مشت زباله برداشت، چشمش که به او افتاد، زباله ها را به طرفش پرتاب کرد؛ صدای خنده آنها توجه دیگران را نیز جلب کرد.

زباله ها روی شانه مرد بلند قامت ریخت و لباس و بدنش را آلوده کرد. گره ای که در ابروها و پیشانی بلندش افتاد نشان می داد که سخت عصبانی است. او سر جایش

ایستاد و انگشتانش را در مشتش فشرد، اما پس از مدتی کوتاه برخلاف انتظار حاضران که دعوایی سخت را پیش‌بینی می‌کردند، بدون اینکه حتی به طرف آنان برگردد، راهش را در پیش گرفت و از آنان دور شد. یکی از آنان گفت: خدا خیلی به تو رحم کرد، اگر به سراغت می‌آمد...

— او یک نفر بود و ما چند نفر، اگر دعوایی هم پیش می‌آمد، خودش پشیمان می‌شد.

یکی از بازاریان که از دور ماجرا را تماشا می‌کرد، هراسناک خودش را به آنان رساند و گفت:

هیچ می‌دانید به چه کسی توهین کردید؟

— او هم یکی بود مانند هزاران عابری که هر روز از اینجا می‌گذرند، فقط قدش کمی بلندتر از بقیه بود.

— اگر او را شناخته بودید، این‌گونه نمی‌خندید، او فرمانده لشکر اسلام، مالک اشتر بود!

ناگهان صدای خنده قطع شد و رنگ از رخسار جمع پرید.

— همان مالک اشتر معروف که نامش دل شیر را آب می‌کند؟ همان که پهلوانان دشمن از شنیدن

نامش به خود می‌لرزند؟ بعد کمی سکوت کرد و آرام گفت:

— وای بر من! چه حماقتی کردم! الآن دستور خواهد داد مرا بگیرند و سخت مجازات کنند. باید

بروم و از او عذرخواهی کنم. حتی اگر لازم شود به او التماس خواهم کرد...

به دنبال مالک اشتر به راه افتاد. مالک وارد مسجدی شد. او نیز آرام و با ترس و لرز وارد

مسجد شد. مالک اشتر به نماز ایستاد. نفس راحتی کشید و منتظر ماند تا نمازش تمام شود.

مرد با سرافکنندگی و پشیمانی کنار او نشست و با صدایی لرزان گفت: من همان کسی هستم که

در بازار به شما بی‌ادبی کردم. از شما معذرت می‌خواهم و تقاضا می‌کنم از مجازات من صرف‌نظر کنید.

مالک جواب داد: اشتباه می‌کنی. به خدا سوگند، من فقط به خاطر دعا برای تو به مسجد آمدم.

وقتی دیدم تو بی‌دلیل مردم را آزار می‌دهی، دلم برایت سوخت. فهمیدم که متوجه زشتی کار خودت

نیستی. برای همین به مسجد آمدم تا دعا کنم و از خدا بخواهم که تو را به راه راست هدایت کند.^۱

۱- غفار یعنی بسیار آمرزنده - چون خداوند بسیاری از گناهان بندگان را میبخشد.

۲- گذشت از خطاهای دیگران چه فایده‌ای برای انسان دارد؟

۳- توضیح دهید با چه شرایطی گذشت از خطاهای دیگران شایسته است.

~~فرد خطاکار به اشتباهش پی برده باشد - خطای خود را بپذیرد - بخشش باعث راهنمایی او بشود~~

۱. مجموعه وزام، ج ۱، ص ۲

بخشش باعث اصلاح رفتار او می‌شود.